

PLA DE CONVIVÈNCIA REVISIÓ 2022

ÍNDEX

REVISIÓ DEL PCONV 2022

	Contingut	Pàg.
1	Introducció	4
2	Característiques i entorn del centre	4
2.1.	Estudi i valoració de la convivència al centre. Identificació i anàlisi dels aspectes que afavoreixen o dificulten la convivència	5
2.2.	Estudi i valoració del tractament de la igualtat entre ambdós sexes i situacions de violència per qüestió de gènere	7
2.3.	Estudi i valoració del tractament de la diversitat sexual i de gènere i situacions d'assetjament i violència per qüestió de diversitat sexual i de gènere	8
2.4.	Respostes que el centre dona a les situacions de conflicte	8
2.5.	Relació amb els serveis socials, sanitaris o d'altre tipus i recursos de l'entorn i de la comunitat	9
3	Objectius per aconseguir la millora de la convivència al centre	10
3.1.	Objectius generals	10
3.2.	Promoció de la participació dels alumnes i de les famílies (en cas dels alumnes menors d'edat)	10
4	Comissió de Convivència	12
5	Estratègies de prevenció de conflictes	13
	Estratègies per a la resolució de conflictes interpersonals	17
6	Actuacions per prevenir la violència per raó de gènere i l'assetjament sexual	23
7	Actuacions per prevenir la violència i l'assetjament per raó de diversitat sexual	24
8	Propostes de formació per a tota la comunitat educativa adreçades a la prevenció i la gestió positiva dels conflictes i dels diversos tipus d'assetjaments	25
9	Actuacions davant l'assetjament escolar	26

10	Accions previstes per a la consecució dels objectius proposats: persones responsables, línies d'actuació, metodologia, aspectes organitzatius, desenvolupament d'activitats, temporització, recursos	28
11	Protocol en relació a la detecció, comunicació i actuacions per a l'alumnat transexual i transgènere	31
12	Protocol d'actuació davant un cas d'assetjament per violència masclista	36
13	Protocol d'actuació davant un cas d'assetjament per lgtbifòbia	37
14	Educació i seguretat viàries	41
15	Actuacions respecte a l'alumnat que presenta conductes contràries a les normes de convivència	42
16	Actuacions respecte a l'alumnat que presenta conductes greument contràries a les normes de convivència	44
17	Normes de convivència del professorat	47
18	Seguiment i avaluació del Pla de Convivència	49
19	Pla anual d'actuació de la Comissió de Convivència	49
	Annexos	50

1. Introducció

El Pla de Convivència del CEPA Alcúdia va ser sotmès a revisió l'any 2019. Tot i que no s'ha exhaurit el seu període vigència de 5 anys, esdevé imprescindible procedir a la seva reelaboració, amb la finalitat d'actualitzar el seu contingut per ajustar-lo a les noves directrius establertes pel Departament d'Inspecció Educativa (DIE) d'acord amb la reestructuració d'aquest document institucional per adaptar-lo a la normativa legal vigent en matèria educativa (LOMLOE).

A més a més, cal esmentar que resulta inqüestionable que s'hi ha d'incorporar apartats que no hi figuren i que suposen un actiu per a la millora de la convivència en el centre educatiu i que no apareixien contemplats al document anterior del 2019.

2. Característiques i entorn del centre

L'edifici on es troba localitzat el CEPA Alcúdia està situat al casc històric de la localitat. Disposa d'un total de 7 espais de diferents dimensions, 5 de les quals estan habilitats com a aules per a impartir-hi docència (un, com a aula específica d'informàtica, amb la dotació i els equipaments corresponents), i un altre espai al primer pis que està destinat a despatx de l'equip directiu i que, si escau, també pot ser emprada com a espai de reunions del professorat (departaments, equips docents) i una dependència a la planta baixa, amb una antesala per a l'atenció al públic i alhora és també una sala de professorat. Cal ressenyar que la totalitat dels espais del centre està a disposició de tota la comunitat educativa, donant sempre prioritat a les activitats lectives que s'hi imparteixen.

L'alumnat matriculat al nostre centre procedeix majoritàriament del municipis d'Alcúdia, Pollença, Can Picafort i altres poblacions situades a la zona d'influència.

La realitat socioeconòmica i cultural de l'alumnat és molt diversa. Inclou des de persones amb dificultats per a llegir i escriure d'un estrat social baix a estrangers d'alt poder adquisitiu que venen a aprendre castellà, passant per persones majors de 25 anys que preparen les proves d'accés a la UIB, estudiants majors de 19 anys que preparen l'accés a CFGS, alumnat que ha fracassat a l'ESO i cerca una nova oportunitat, joves derivats des de serveis socials o des de Tribunals de Menors que necessiten una reinserció en el sistema educatiu i en la societat, treballadors del sector turístic interessats en millorar el seu nivell d'alemany o anglès, immigrants que estudien català i/o castellà per integrar-se en el seu entorn més proper, en la societat i en el sistema educatiu i/o laboral, treballadors que estudien català per millorar la seva qualificació professional o persones de mitjana edat i persones d'edat més avançada que desitgen assolir competències bàsiques en el maneig de les TIC. Quant a la procedència i nacionalitat, és rellevant el nombre d'alumnat procedent de Marroc, Sudamèrica, països de l'Europa de l'est, països asiàtics i d'altres nacions de la UE.

2.1. Estudi i valoració de la convivència al centre. Identificació i anàlisi dels aspectes que afavoreixen o dificulten la convivència.

La població escolar del CEPA Alcúdia és d'edats compreses entre els 18 anys endavant, si bé, excepcionalment, també s'hi matriculen alumnes d'edats inferiors (16-17 anys). No es detecten problemes de caire convivencial, ni problemàtiques derivades de cap mena de conflictes entre els alumnes del centre ni tampoc entre els diferents sectors de la comunitat educativa.

Si bé es pot afirmar que la manca de conflictivitat és un element extremadament positiu que incideix significativament en el rendiment acadèmic de l'alumnat, és també ben cert que conflueixen diversos factors que poden perjudicar la convivència en el centre quant a la interrelació personal entre l'alumnat. Precisament és en aquest fet que s'ha d'actuar i s'hi ha d'implementar accions reals que esdevinguin un necessari i cabdal revulsiu per contribuir progressivament a la millora de la convivència en el centre. Cal posar en pràctica intervencions amb la finalitat d'aconseguir que la fluïdesa en la interacció personal suposi un enriquiment, justament

aprofitant el gresol de cultures que s'han d'interpretar en clau de creixement personal, en valors, drets fonamentals i aprenentatge que se'n pot derivar, d'aquesta diversitat.

Tot analitzant les causes que perjudiquen aquesta interacció personal, es pot esbrinar com a elements perniciosos o no afavoridors la inexistència d'unes infraestructures o instal·lacions que convidin a la trobada entre grups d'iguals, que permetin dur-hi a terme activitats intergrups (complementàries, acadèmiques, lúdiques...), l'obsolescència d'un edifici que no fou dissenyat per allotjar-hi aules idònies per impartir-hi formació a persones adultes, la carència de biblioteca, sala d'estudi i treball o sala d'usos múltiples, que podrien coadjuvar a crear un ambient d'estudi acollidor i que convidi a intercanviar opinions, coneixements, a aconseguir que els alumnes sentin que realment són a un centre d'estudis i, en definitiva, a sentir-se membres actius i participatius de la seva realitat educativa a tots els nivells.

Aquestes greus mancances impliquen que els alumnes, adults, decideixin lliurement abandonar els estudis, en no percebre que aquest suport que pot provenir d'un grup d'iguals estable i cohesionat és inexistent. És cert que a l'absentisme hi ajuda la precarietat del món laboral, ja que els alumnes que potser inicialment es matriculen pensant en una continuïtat no poden continuar assistint a classe en presentar-se'ls una oportunitat professional que no poden obviar.

D'altra banda, els alumnes matriculats als estudis no reglats tampoc no senten aquesta cohesió, no poden participar a les activitats que abans eren una tradició al centre atès la situació dels dos darrers anys de pandèmia, en la qual encara hi estam immersos, n'ha impossibilitat la celebració.

Així doncs, partint d'aquesta diagnosi, esdevé fonamental actuar per revifar la vessant d'interrelació humana entre els diferents sectors de la comunitat educativa. Si els alumnes s'hi senten part integrant, esdevindran part activa i participativa quan les circumstàncies així ho requereixin.

2.2. Estudi i valoració del tractament de la igualtat entre ambdós sexes i situacions de violència per qüestió de gènere.

Cal ressenyar que en el moment de realitzar la revisió del Pla de Convivència s'està començant a dissenyar el Pla d'Igualtat de Centre, ja que fins aleshores no s'havia dut a terme la seva redacció.

Val a dir que, malgrat fins ara no es compti amb un Pla d'Igualtat, a proposta de la Comissió de Convivència i partint del pla d'actuació d'aquest òrgan que es consigna curs rere curs a la PGA, s'han anat desenvolupant i implementant iniciatives per abastar la igualtat entre ambdós sexes, així com la violència de gènere (des d'una perspectiva preventiva i formativa), en format de tallers, xerrades i col·loquis de la mà de professionals i experts en la matèria.

Atesa la inestabilitat de l'alumnat matriculat al centre, ja sigui per qüestions estacionals (de l'àmbit laboral) o per raons puntuals (priorització d'assumptes familiars o personals) i d'altres de natura desconeguda, esdevé especialment difícil poder tractar el tema en profunditat amb una visió àmplia i de continuïtat en el temps. Això no obstant, el Pla d'Igualtat es proposarà objectius en aquesta línia, intentant esbrinar la millor forma de plantejar i treballar aquesta temàtica amb tot l'alumnat del centre.

Un factor que també perjudica aquesta formació dels discents és que fonamentalment és l'alumnat dels estudis no reglats el més participatiu en activitats complementàries de qualsevol tipologia (sortides, conferències, xerrades, taules rodones...). Resulta evident que s'han de cercar estratègies per atraure l'atenció de la totalitat de l'alumnat del centre, d'estudis reglats i no reglats, com a procediment cabdal també per fomentar una major cohesió i sentit de pertinença al centre, un dels punts febles del nostre centre.

Cal ressenyar així mateix que donada l'edat del nostre alumnat i la seva diversitat cultural, resulta extremadament complex aconseguir que els alumnes (tant homes com dones) expressin obertament problemàtiques vinculades a possibles situacions de violència de gènere. En aquest sentit, serà indiscutible la necessitat de sol·licitar una formació del professorat en habilitats socials encaminades a arribar a l'alumnat i motivar-lo a manifestar de forma sincera qualsevol situació (passada o present), presumpta vinculada a la violència contra les dones.

Conseqüentment, de tot allò que s'ha exposat fins ara se'n deriva una valoració minsa del tractament dels temes d'igualtat i violència de gènere.

2.3. Estudi i valoració del tractament de la diversitat sexual i de gènere i situacions d'assetjament i violència per qüestió de diversitat sexual i de gènere.

Des del curs 2017/2018 fins al moment de redactar aquest document, al CEPA Alcúdia el tractament de les temàtiques de l'enunciat d'aquest apartat s'han circumscrit i se circumscriuen a xerrades divulgatives amb participació de l'alumnat, tant dels estudis reglats com els no reglats. Per tant, la valoració que se'n deriva és molt minsa i és un dels objectius del Pla d'Igualtat incidir en gran mesura en el tractament de la diversitat sexual i assetjament i violència per qüestió de diversitat sexual i de gènere.

Es pretén tractar aquests temes des d'una perspectiva de prevenció, puix no s'han detectat fins ara situacions relacionades amb conflictes motivats per la diversitat sexual ni per temes de gènere. L'alumnat del CEPA Alcúdia és molt heterogeni, adult i no massa donat a expressar públicament o d'una forma oberta qüestions d'aquesta natura.

2.4. Respostes que el centre dona a les situacions de conflicte.

Davant situacions de conflicte el centre aplica el protocol / procediment que es detalla a continuació:

- Si la incidència es produeix dins l'aula, en el decurs d'una sessió lectiva o fora de l'aula:
 - Intervenció inicial del professor /a present per tal d'obtenir informació al respecte.
 - Intervenció del tutor/a si no s'ha resolt el conflicte en primera instància.
 - Intervenció de la Prefectura d'Estudis, si encara persisteix el conflicte.
 - Aplicació del ROF, si la deriva del cas esdevé complexa i no es resol.

- Adopció de mesures provisionals per part de la Direcció del centre.
- Inici d'un procés de conciliació / negociació i redacció d'un acord educatiu.
- Davant l'incompliment de l'acord educatiu, inici d'un procés de mediació.
- Si persisteix la situació d'incompliment, incoació d'un expedient disciplinari a l'alumne causant del conflicte.
- Resolució de l'expedient disciplinari, d'acord amb la normativa vigent en matèria de sancions de l'alumnat davant actes d'indisciplina greu.

2.5. Relació amb els serveis socials, sanitaris o d'altre tipus i recursos de l'entorn i de la comunitat.

El Departament de Serveis Socials de l'Ajuntament d'Alcúdia va crear una Mesa de violència contra les dones, promoguda pel Consistori i amb representació de diferents entitats locals, directors de centres educatius d'Alcúdia, amb la finalitat d'adoptar acords i dissenyar actuacions encaminades a conscienciar sobre el problema, des de diferents estaments i a nivell educatiu molt especialment i així poder evitar situacions d'aquest caire. Això no obstant i tenint en consideració que l'Ajuntament no compta amb partida pressupostària ni amb dotació de personal adient per poder emprendre i engegar actuacions en aquesta línia, actualment aquesta mesa no està operativa ni en convoquen reunions des d'abans de la pandèmia.

Les actuacions que es desenvolupen per tractar aquesta greu xacra social provenen d'iniciatives a nivell escolar que es van treballant al llarg del curs, amb especial èmfasi en moments puntuals (8 de març, dia de la dona, 25 de novembre, dia internacional de l'eliminació de la violència contra les dones).

El CEPA Alcúdia ha duit a terme intervencions a través de l'IBDona i en particular també amb IBJove (tallers de sensibilització sobre la temàtica, més orientats a aspectes vinculats amb l'educació afectiva i emocional).

A través de la Comissió de Salut, on hi ha representant del Centre de Salut d'Alcúdia, es duen a terme accions puntuals relacionades amb la salut (hàbits de vida saludables, educació per a la salut), i es plantegen iniciatives encaminades a la cura i la millora de la salut mental i emocional dels alumnes del centre.

3. Objectius per aconseguir la millora de la convivència al centre

3.1. Objectius generals

- Aconseguir la integració efectiva de tots els membres de la comunitat educativa en un marc inclusiu d'acollida de la diversitat.
- Promoure la participació de l'alumnat i de les famílies (en el cas dels alumnes menors d'edat).
- Impulsar les relacions positives entre els membres de la comunitat educativa.
- Prevenir els conflictes i, si se'n produeixen, facilitar-ne la gestió positiva.
- Prevenir la violència per raó de gènere i l'assetjament sexual.
- Prevenir la violència i l'assetjament per raó de diversitat sexual.

3.2. Promoció de la participació dels alumnes i de les famílies (en cas d'alumnes que siguin menors d'edat)

Des de l'acció tutorial desenvolupada també pel Departament d'Orientació esdevé fonamental promoure la participació activa de l'alumnat (i de les seves famílies, en el cas que l'alumne sigui menor d'edat) en tots i cadascun dels òrgans de govern i participació del centre on hi puguin estar representats (junta de delegats, Consell Escolar, Comissió de Convivència...). D'aquesta manera poden fer sentir la seva veu, que siguin escoltades les seves demandes, els seus suggeriments, les seves queixes, les seves aportacions.

En aquest sentit, es poden obrir fòrums d'interacció entre professorat i alumnat i entre l'alumnat de tots els estudis del centre, reglats i no reglats, que permetin, d'una banda, prevenir conflictes que puguin sorgir i d'altra, analitzar les situacions problemàtiques que es generin i resoldre-les amb la participació de tots.

També es fomentarà entre l'alumnat la possibilitat de reunir-se formalment o informalment amb tots els membres de l'Equip Directiu o amb alguns dels membres, amb la finalitat que puguin exposar els temes que els

preocupen, fer suggeriments, aportacions per a la millora de l'organització i funcionament del centre, formular propostes o iniciatives que es considerin més motivadores perquè l'alumnat se senti agent actiu de la vida del centre a tots els nivells (acadèmic, quant a activitats complementàries...). Aquesta possibilitat s'ofereix als alumnes que, per un o altre motiu, volen exposar les seves inquietuds o idees (o queixes) i no desitgen fer-ho a través dels òrgans de representació del centre. En aquest sentit, la idea és que tot sumi i que d'una forma o altra arribi la veu de l'alumnat (a títol individual o col·lectiu) als òrgans que tenen competència per actuar, sempre en benefici de l'alumne i sempre per a la millora de la qualitat educativa, formativa i formadora dels alumnes.

Les línies d'intervenció que es proposen en el Pla de Convivència per poder abastar al màxim possible, una integració efectiva de tots els sectors de la comunitat educativa són els que a continuació s'exposen:

- Conscienciar, a través de la implementació d'activitats formatives / informatives i participatives de tot l'alumnat, encaminades a una sensibilització i conscienciació envers els valors humans essencials: respecte, empatia, confraternització, acceptació i respecte de la diversitat com a via d'enriquiment personal a tots els nivells.
- Fomentar el diàleg com a eix fonamental per abastar les divergències, els conflictes i les situacions disruptives que sorgeixen per qüestions relacionades amb la diversitat sexual, cultural, racial o de qualsevol altra índole, tant dins com fora de l'aula i en qualsevol context vinculat amb l'activitat al centre educatiu.
- Potenciar moments de trobada i d'intercanvi d'opinions, com a part fonamental de la formació en valors i en l'esperit crític amb la finalitat de posar en comú, entre els alumnes i comptant amb el professorat com a moderador de les opinions que es formulin, per així confrontar idees, trencar estereotips, evitar enfrontaments personals per temes relacionats amb la diversitat a qualsevol nivell.

- Promoure l'expressió i la comunicació de situacions de discriminació per raó de gènere, raça, ideologia... intentant conscienciar l'alumnat que suposa una via efectiva i eficient per resoldre conflictes, evitar assetjaments i patiments per motivacions d'aquesta tipologia i molt especialment resoldre les desavinences que puguin sorgir en un futur.

4. Comissió de Convivència

4.1. Composició

La comissió de convivència estarà integrada per les persones següents:

- a) La directora del centre que la presideix.
- b) El cap d'estudis, que la presideix en cas d'absència de la directora.
- c) L'orientadora del centre.
- d) La coordinadora de convivència.
- e) Un representant dels professors.
- f) Un representant dels alumnes.

4.2. Funcions

Les funcions de la comissió de convivència són:

- a) Participar en l'elaboració del pla de convivència i de les adaptacions i modificacions posteriors.
- b) Fer el seguiment de l'aplicació del pla de convivència escolar i coordinar-la.
- c) Coordinar i assegurar la coherència de totes les iniciatives destinades a millorar la convivència que es duguin a terme al centre educatiu.
- d) Col·laborar en la planificació i la implantació de la mediació escolar i la negociació d'acords educatius.
- e) Impulsar el coneixement i l'observança de les normes de convivència.

- f) Elaborar la proposta d'informe anual del pla de convivència.
- g) Elevar al consell escolar del centre suggeriments i propostes per millorar la convivència.

4.3. Funcions de la coordinadora de convivència

- a) Coordinar les accions previstes en el pla de convivència.
- b) Fer de nexa de relació de la comunitat escolar amb l'Administració educativa i amb l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar, sens perjudici de les competències de representació legalment atribuïdes a la directora del centre.

4.4. Funcionament

La comissió de convivència s'ha de reunir, almenys, una vegada al trimestre per analitzar les incidències produïdes, les actuacions dutes a terme i els resultats aconseguits en relació amb l'aplicació del pla de convivència, com també per elaborar i elevar a la consideració del consell escolar del centre noves propostes per millorar la convivència.

Atès que el CEPA Alcúdia compta amb un alumnat de 18 anys en endavant i que no es produeixen situacions de conflicte que hagin de ser abastades per la Comissió de Convivència, es treballarà sempre des d'una perspectiva de prevenció de conflictes i des d'un caire formatiu i educatiu per prevenir i evitar, tant com sigui possible, que es produeixin situacions problemàtiques.

5. Estratègies de prevenció de conflictes

5.1. Organització, a l'inici de curs, d'un pla d'acollida per a l'alumnat recollit al punt 6 del PAD.

Amb caràcter general, els objectius que defineixen els eixos bàsics d'actuació amb l'alumnat nouvingut són:

- Actuar globalment com a centre davant l'arribada d'alumnat nouvingut.
- Aconseguir que l'alumnat nouvingut entengui el funcionament del nostre centre, l'assumeixi i s'hi integri el més fàcilment possible.
- Fomentar un nou model de convivència al nostre centre, basat en la interculturalitat.
- Organitzar i planificar les activitats que es duran a terme per tal d'integrar aquest alumnat, qui les realitzarà, com i de quina manera s'avaluaran.
- Prioritzar el coneixement de la nostra llengua i cultura per tal de facilitar la integració de l'alumnat nouvingut al seu entorn.
- Facilitar la tasca docent davant el repte que suposa atendre alumnes d'orígens tan diversos, procedents de sistemes educatius de vegades molt diferents i amb distints nivells d'escolarització.

Les activitats d'acollida del centre que es desenvoluparan són:

- En el moment de la matrícula es comunicarà a l'alumnat la organització del centre, les seves característiques, horaris generals, espais, activitats, llengua,...
- El/la cap d'Estudis comunicarà al tutor/a o tutora, davant l'arribada d'un nou alumne i, si cal, les orientacions bàsiques del pla, i aquest/a informarà la resta de professors implicats a fi i efecte de preveure amb antelació les activitats que s'han de fer en arribar a classe per tal de facilitar la integració del nou alumne.
- A l'alumne se li lliurarà l'horari on consten les hores en què rebrà, si cal, suport individualitzat i les hores en què seguirà el programa específic de tractament lingüístic i les que romandrà amb el seu grup de procedència.

- Planificació de l'ensenyament de la llengua dins el programa de disseny específic. Serà diferent segons l'origen de l'alumnat i el seu grau d'escolarització. Inicialment es podran combinar dos tipus d'aprenentatge: oral i lectoescriptura, que es realitzarà en petits grups, el més homogenis possible. El professorat ha de facilitar l'aprenentatge de la llengua als alumnes nouvinguts dirigint-se a ells a ser possible en la llengua vehicular del centre, utilitzant estructures i lèxic molt senzills, parlant lentament amb l'ajut del gest, repetint la informació bàsica dels nostres missatges per assegurar una comunicació més eficaç i demostrant comprensió i reforçament positiu vers el mínim intent de comunicar-se. El paper del professorat en l'aspecte lingüístic és el de model, dinamitzador, interlocutor i corrector subtil.

Les activitats d'acollida que es duran a terme dins l'aula són les següents:

Preparació

- Sempre que sigui possible, el tutor o tutora s'anticiparà a l'arribada de l'alumne nouvingut, realitzant activitats motivadores que fomentin l'interès per aspectes del seu país, de la seva llengua i de la seva cultura.
- Organització i funcionament de la classe de tal manera que es faciliti la integració i adaptació de l'alumnat nouvingut.
- En alguns casos, designació d'un alumne-tutor com a referent de l'alumne nouvingut. La seva tasca consistirà a acompanyar l'alumne nouvingut.
- Seguiment sistematitzat per part del tutor o tutora del procés d'adaptació de l'alumnat nouvingut, que es coordinarà amb la resta de professorat que intervé en la seva atenció. Es garantirà el traspàs

d'informació mitjançant reunions periòdiques conjuntes de l'equip docent.

5.2. L'acció tutorial per donar a conèixer:

- El funcionament general del centre.
- Els drets i deures de l'alumnat recollits al Capítol II del Decret 121/2010 de 10 de desembre de 2010 de la Conselleria d'Educació i Cultura de la CAIB .
- L'horari i funcionament de l'atenció tutorial.
- Els mitjans de transmissió d'informació: taulers d'anuncis, pàgina web, whatsapp del centre...
- L'elecció de delegats/delegades i les funcions assignades.
- La composició i les funcions del Consell Escolar.
- El Programa d'Orientació Professional, Acadèmica i Personal (POAP).

5.3. Actuacions del professorat

- Informar a l'alumnat dels objectius, continguts, criteris i instruments d'avaluació i criteris de qualificació de cadascun dels mòduls que imparteixi.
- Aplicar el diàleg com a eina per la resolució de conflictes.
- Afavorir la cooperació entre l'alumnat a través de metodologies participatives.

5.4. Estratègies per a la resolució de conflictes interpersonals

5.4.1. Estratègies de conciliació i/o negociació

5.4.1.1. Definició

L'estratègia de la conciliació es caracteritza per la recerca d'una solució consensuada, en la qual, les parts reconeixen els seus interessos i són capaces de renunciar-ne a una part amb l'objectiu d'aconseguir un acord final que sigui satisfactori per tothom. Per tant, es tracta de què les parts mostrin la voluntat de cedir en els seus plantejaments amb la intenció d'arribar a una solució de compromís.

5.4.2. Preparació del procés conciliador

a) Recollir informació

La recopilació d'informació s'ha de centrar en resumir la història del conflicte, comprovar els fets, aportar i verificar dades i considerar la disposició dels afectats a arribar a un acord.

b) Definir els objectius de la conciliació

Definir els objectius que es pretenen aconseguir constitueix un element incentivador per a les parts que hi intervenen i proporciona satisfacció quan s'aconsegueixen. Contràriament, la negociació a partir d'objectius difusos crea desànim i incertesa.

c) Crear un clima positiu

En la resolució de conflictes, tenint en compte el caràcter subjectiu que presenta i la implicació emocional de les persones que intervenen en el procés, la generació d'un clima positiu és tan important com la presa de decisions.

En la construcció d'un clima positiu, cal valorar:

- Els aspectes físics i materials com la col·locació dels interlocutors (com més gran sigui la distància física entre els interlocutors, més gran serà la possibilitat que es percebin

mútuaament com menys amigables) o la disponibilitat temporal per assegurar la tranquil·litat i la sensació de comoditat al llarg del procés.

- L'existència de relacions interpersonals positives, anteriors al conflicte, que disminueixin l'hostilitat i facilitin les concessions.

5.4.3. Negociació d'acords educatius

La negociació d'acords educatius és una estratègia de prevenció i correcció de conflictes que es duu a terme mitjançant un acord formal i escrit entre el centre, l'alumne i els pares o tutors legals, en el cas d'alumnes menors d'edat, pel qual tots adopten lliurement uns compromisos d'actuació i accepten les conseqüències que es derivin del seu desenvolupament.

Els acords, que poden ser d'adopció d'una determinada conducta o restitució de danys materials, tenen com a principal objectiu canviar els comportaments de l'alumne que pertorben la convivència al centre i, en especial, els que, pel fet de reiterar-se, dificulten el procés educatiu de l'alumne o el dels seus companys.

5.4.3.1. Aspectes bàsics de la negociació dels acords educatius

- La negociació dels acords educatius es du a terme per iniciativa de la direcció del centre o de la comissió de convivència i està adreçada als alumnes.
- Els acords educatius tenen caràcter voluntari. Els alumnes i els pares o tutors legals, en cas que l'alumne sigui menor d'edat, poden exercir l'opció d'acceptar o no la proposta del centre d'iniciar el procés de negociació. De tot això, s'ha de deixar constància escrita al centre.
- La negociació de l'acord educatiu s'ha d'iniciar formalment amb la presència de l'alumne i del pare, la mare o d'algun tutor legal si l'alumne és menor d'edat, i d'un professor,

designat pel/ per la director/a del centre, que ha de coordinar el procés.

- En cas que s'accepti la proposta d'inici d'un procés de negociació durant la tramitació d'un procediment disciplinari, cal atènyer-se al que disposa l'article 36.4 del *Decret 121/2010, de 10 de desembre, pel qual s'estableixen els drets i els deures dels alumnes i les normes de convivència als centres docents públics no universitaris sostinguts amb fons públics de les Illes Balears.*: Suspendre provisionalment el procediment disciplinari, s'interrompen els terminis de prescripció prevists per a cada un dels procediments d'aplicació de mesures correctores i es pot revisar l'adopció de les mesures provisionals recollides a l'article 61 de l'esmentat Decret 121/2010.
- El document en què constin els acords educatius ha d'incloure, almenys: la conducta o la restitució dels danys materials que s'espera de cada una de les persones implicades i el període de temps aplicable i les conseqüències que es deriven del compliment o no dels acords pactats.
- S'ha de fer un seguiment de l'acord educatiu per tal de supervisar el compliment dels compromisos adoptats i, en especial, per donar per conclòs el procés d'acord o per analitzar determinades situacions que ho requereixin. Aquest seguiment s'ha de fer en una reunió en què ha de participar l'alumne i, si fos menor d'edat, els seus pares o tutors legals i el professor coordinador de l'acord educatiu.
- En cas d'haver-se iniciat un procediment disciplinari, i una vegada aplicats els acords establerts, la direcció del centre pot sobreseure aquest procediment si el professor coordinador del procés determina que s'ha complert el que s'estipula en l'acord educatiu.

- En cas que el professor coordinador de l'acord educatiu determini que s'ha incomplert el que s'estipula a l'acord, la direcció ha d'acuar en conseqüència segons si es tracta d'una conducta contrària a les normes de convivència, aplicant en aquest cas les mesures que estimi oportunes, o d'una conducta greument perjudicial per a la convivència del centre, donant continuïtat al procediment disciplinari obert i reprenent el còmput de terminis i la possibilitat d'adoptar les mesures provisionals previstes a l'article 61 del decret 121/2010, anteriorment esmentat.

5.4.4. Estratègies de mediació

5.4.4.1. La figura del mediador/a

El mediador/a juga un paper fonamental en la resolució de conflictes a través de l'estratègia de la conciliació. El mediador/a és una tercera part independent que es concentra en la resolució de la disputa o de les diferències. La seva tasca és fer que cada part escolti el punt de vista contrari, intenti comprendre-lo, consideri els avantatges de la seva postura i els de la contrària, i que les dues cerquin la col.laboració i el benefici mutu. El seu valor és fer tot allò possible per portar a les parts a un acord.

5.4.4.2. Aspectes que el mediador/a ha d'evitar en la resolució de conflictes

En primer lloc, convé tenir presents alguns obstacles que poden sorgir al llarg del procés conciliador entre els implicats que sovint es converteixen en barreres que dificulten una solució consensuada. Es tracta d'expressions verbals, actituds, maneres d'actuar, etc. que el mediador/a haurà de tallar ja que poden causar efectes negatius en l'altra part fins el punt de fer fracassar aquest procés.

Els obstacles es poden classificar en diversos grups:

- a) Subestimar la capacitat de l'altre.

- b) Mantenir impressions subjectives de l'altre.
- c) Discutir a partir de posicions inamovibles.
- d) Discutir sobre situacions passades i oblidar que els conflictes només es poden resoldre mirant cap el present.
- e) Mostrar una tendència a culpar l'altra part del conflicte. D'aquesta manera, sols s'aconsegueix que l'altra part es posi a la defensiva, no escolti i passi al contraatac.
- f) Avançar-se a l'altre sense deixar que expressi els seus objectius, les seves necessitats, etc.
- g) Allunyar-se del problema quan s'és una part implicada en la resolució del conflicte.
- h) Negar-se a continuar negociant mentre l'altra part no reconegui el seu error.

5.5. Les actuacions per a la resolució del conflicte

a) La definició del conflicte

En la definició del conflicte han de participar les diverses parts implicades per tal que expressin la seva versió dels fets. Es tracta que comparteixin la quantitat més gran possible d'informació, amb la intenció d'arribar a punts en comú en l'anàlisi i la definició del problema, i també en els objectius que n'han d'orientar la solució.

El mediador/a procurarà enfocar l'energia cap els punts de coincidència, tenir cura que la comunicació sigui bona, controlar les interrupcions i el nivell de tensió del conflicte, vetllar perquè els participants es comportin correctament i es respectin.

b) La generació d'alternatives de solució

Cal que les parts iniciïn un procés d'exploració de les possibles solucions que siguin mútuament acceptables. És important explorar distintes

alternatives per evitar un obstacle característic d'aquesta fase: oferir una alternativa única i menysprear les altres.

El mediador/a ha d'actuar com a dinamitzador aportant suggeriments, enumerant alternatives, indicant possibles vies o punts d'acord...

c) L'avaluació de les alternatives proposades.

Cal decidir la solució que sembli més adequada, respectant el criteri del benefici mutu.

d) L'aplicació de la solució adoptada

Caldrà fixar els passos necessaris per posar-la en marxa.

e) L'avaluació dels resultats

Es comprovarà que la solució adoptada funciona realment, però els beneficis de l'ús d'estratègies conciliadores de resolució de conflictes no s'han d'avaluar d'acord amb la seva capacitat "solucionadora" dels conflictes immediats, sinó d'acord amb la capacitat que tenen de contribuir a la consolidació d'un determinat clima de centre.

f) Seguiment de l'aplicació de les mesures proposades

La persona responsable de dur a terme el seguiment de les mesures proposades serà el/la coordinador/a de convivència. Les dades relatives al seguiment de l'evolució de l'alumne es consignaran per tal que en quedi constància, a un document creat específicament a tal efecte.

Data de seguiment	Mesures adoptades	Valoració dels resultats

6. Actuacions per prevenir la violència per raó de gènere i l'assetjament sexual.

En sentit genèric, es poden plantejar activitats per a la prevenció de la violència per raó de gènere i l'assetjament sexual. Aquestes activitats enunciades de forma molt breu seran desenvolupades i implementades a través del pla d'actuació anual de la Comissió de Convivència.

- Desenvolupar i potenciar una escolta activa de les possibles víctimes.
- Educar i formar els membres dels diferents sectors de la comunitat educativa quant a la temàtica.
- Desenvolupar intervencions encaminades a millorar l'autoestima de les dones i el seu empoderament social, escolar, familiar i a tots els nivells.
- Exigir, de les autoritats, entitats i organismes competents en la matèria respostes i serveis adequats per a les víctimes potencials o presumptes.
- Formar l'alumnat i el professorat perquè siguin capaços de reconèixer senyals de violència.
- Dissenyar un protocol d'intervenció en cas que es detectin signes evidents de possible violència de gènere.
- Conscienciar les víctimes quant a la denúncia de situacions de violència de gènere.
- Sensibilitzar l'alumnat i el professorat quant a la denúncia de signes de violència de gènere en terceres persones (alumnat, professorat...).

- Teixir una xarxa de recursos humans (entitats, associacions, ens institucionals) per actuar d'immediat davant situacions de violència de gènere.

7. Actuacions per prevenir la violència i l'assetjament per raó de diversitat sexual.

La primera passa a fer és, sense dubte, determinar les eines per a la prevenció de l'assetjament: la formació i la sensibilització de l'alumnat i el professorat quant a conceptes com violència de gènere, assetjament i diversitat sexual, tolerància zero, elaboració desenvolupament i aplicació del Pla d'Igualtat de Centre i determinació i identificació dels riscos psicosocials que pot comportar l'assetjament. Partint del reconeixement de situacions que poden derivar en un assetjament per raó de diversitat sexual es podrà abastar la problemàtica que es presenti, ja que serà efectiu el reconeixement de les situacions d'aquest caire i iniciar una intervenció.

A continuació seria necessari posar en pràctica un protocol d'intervenció. Caldrà, doncs, definir aquest protocol, el contingut del qual constaria dels següents apartats:

- Fases i vies de solució.
- Principis.
- Pautes d'actuació.
- Elements d'una denúncia (per donar suport a redactar-la).
- Procés d'investigació.
- Redacció d'un informe (casos pràctics).
- Relació amb les parts implicades.
- Vies externes:
 - Judicial.
 - Jurisdicció penal.

8. Propostes de formació per a tota la comunitat educativa adreçades a la prevenció i la gestió positiva dels conflictes i dels diversos tipus d'assetjament.

Es considera fonamental desenvolupar un procés formatiu profund adreçat als membres de tots els sectors de la comunitat educativa, com a punt de partida essencial per poder detectar possibles casos d'assetjament de diversa tipologia i també aplicar protocols i actuar des de la prevenció per resoldre aquestes situacions no desitjades.

La formació hauria d'estar centrada en els eixos que a continuació s'exposen:

- L'assetjament sexual: definició i elements clau.
- Identificació i reconeixement de comportaments no desitjats / no volguts per la persona que el rep.
- Identificació i reconeixement de comportaments de naturalesa sexual o amb connotacions sexuals.
- Identificació i reconeixement de comportaments verbals / no verbals / físics.
- Col·laboració de les persones directament involucrades en el procediment.
- Pautes d'actuació per a l'atenció a persones que pateixen assetjament / Protocol d'actuació.
 - Estàndards comuns.
 - Estàndards específics.
- Mesures cautelars a adoptar.

- Mesures preventives.

9. Actuacions davant l'assetjament escolar.

9.1. Descripció general del fenomen de l'assetjament escolar

L'assetjament és un comportament repetitiu i prolongat de fustigació i intimidació -insult verbal i/o agressió- i que també s'aplica a casos deliberats d'aïllament i exclusió social. Els trets que el caracteritzen són:

- Agressions que es produeixen sobre una mateixa persona (víctima indefensa) de forma reiterada i durant un temps prolongat.
- Un agressor/a que estableix una relació de domini-submissió sobre la víctima, de forma que s'hi produeix una clara desigualtat de poder entre l'agressor i la víctima.
- Una conducta agressiva intencional: l'agressor/a actua amb desig i intenció de dominar, d'exercir control o de fer mal sobre una altra persona.
- Una acció que pot romandre secreta, oculta, no coneguda per als responsables educatius, sobretot perquè els observadors o espectadors no comuniquen els fets per por, per covardia o per no ser acusats d'espia.

Als centres d'adults, ateses les seves característiques i la tipologia de l'alumnat (edat, interessos, experiències vitals, etc.), potser només es doni de manera excepcional una situació d'assetjament escolar. Però, així i tot, el centre ha d'estar preparat per a enfrontar de manera immediata i amb totes les garanties qualsevol hipotètica situació de fustigació, intimidació o exclusió personal o social, tot tenint en compte que amb l'aplicació de determinades mesures de prevenció seria possible evitar situacions d'assetjament.

9.2. Actuacions davant de situacions de possible assetjament escolar

- Qualsevol membre de la comunitat educativa que tingui coneixement evident d'una situació d'intimidació o assetjament sobre algun alumne/a, o consideri l'existència d'indicis raonables, ho posarà immediatament en coneixement d'algun professor/a, del tutor/a de l'alumne/a o d'algun membre de l'equip directiu.
- L'equip directiu i el tutor/a de l'alumne/a efectuaran una primera valoració, amb caràcter urgent, sobre l'existència o no d'un cas d'intimidació i assetjament cap a un alumne/a, així com l'inici de les actuacions que corresponguin. En tot cas, es confirma o no, la situació serà comunicada a la família de l'alumne/a, si aquest és menor d'edat.
- El centre adoptarà mesures de caràcter urgent per a evitar la continuïtat de l'assetjament escolar que inclouran un suport directe a l'alumne/a afectat. Si cal, es posarà en coneixement i es denunciarà la situació a les instàncies corresponents (socials, sanitàries i/o judicials) externes al centre.
- L'assetjament escolar es considerarà una conducta greument perjudicial per a la convivència al centre i, en conseqüència, serà causa d'incócia d'un expedient disciplinari.
- Totes les actuacions realitzades quedaran recollides en un informe escrit que quedarà dipositat a l'arxiu d'incidències del cap d'estudis que es donarà a conèixer a:
 - Les famílies dels alumnes implicats, víctima i agressor, si aquests són menors d'edat.
 - La comissió de convivència del centre.
 - L'equip de professors/es del centre.
 - La Inspecció educativa.

9.3. Pla d'actuació i seguiment

El cap d'estudis i la directora coordinaran el desenvolupament del pla i elaboraran els informes i documents pertinents. Les actuacions a realitzar contemplaran tant la víctima com el/els possibles agressors i els companys i companyes més directes dels afectats.

- Amb la víctima, oferint-li suport i protecció expressa o indirecta (increment de la vigilància en els llocs on es produeix); dissuadir els altres de participar en accions d'assetjament.
- Es procurarà sempre actuar amb discreció per a evitar l'exposició a situacions de risc i aquestes actuacions es derivaran, si així es valora, cap a serveis d'atenció externa.
- Amb el/els agressors, ajudant-los a assumir les responsabilitats que els corresponga i a acceptar les conseqüències negatives que se'n deriven de la conducta amb l'obertura de l'expedient disciplinari.
- La comissió de convivència decidirà sobre la conveniència de derivar a serveis externs el/els agressors en cas de conducta antisocial manifesta.
- Amb els companys i companyes més directes dels afectats, les actuacions aniran encaminades a la sensibilització i l'anàlisi de les conseqüències que aquests comportaments tenen per a tothom. Es realitzaran mitjançant atenció tutorial i es farà un especial esment en la necessitat de denunciar les conductes d'assetjament i intimidació.

10. Accions previstes per a la consecució dels objectius proposats: persones responsables, línies d'actuació, metodologia, aspectes organitzatius, desenvolupament d'activitats, temporització, recursos.

10.1. Accions previstes.

- Xerrades formatives / xerrades – taller sobre valors humans essencials, estereotips, etiquetes, estigmatització...

- Cine – fòrums (projecció de pel·lícules i posterior taula rodona / col·loqui) sobre la temàtica de diversitat sexual, violència de gènere, assetjament per qualsevol raó, violència vicària...
- Debats a l'aula sobre qualsevol tema vinculat a la convivència.
- Treballs de classe monogràfics sobre el tema de la convivència a tots els nivells (individuals o en petit grup).
- Formació sobre llenguatge inclusiu i sobre aclariment de conceptes bàsics relacionats amb la sexualitat (gènere fluïd, gènere no binari, gènere binari, transexualitat, travestisme, bisexualitat, assexualitat...).
- Acció tutorial dins i fora de l'aula (individualment o col·lectivament) per abastar situacions de conflicte o disruptives quant a convivència i quant a qualsevol conducta d'assetjament per aró de raça, gènere, ideologia...
- Col·loquis, amb experts en la matèria, sobre temàtiques relacionades amb la diversitat sexual.

10.2. Persones responsables.

Les persones responsables d'implementar les actuacions a desenvolupar per a la consecució dels objectius plantejats al Pla de Convivència seran: Equip Directiu, membres del Claustre de professorat (tutors i no tutors), Consell Escolar, Junta de Delegats, persones externes al centre que intervendran en les activitats que es programin.

10.3. Línies d'actuació.

Les línies d'actuació a aplicar seran les que a continuació figuren:

- Prevenció de conflictes per raó d'assetjament de qualsevol tipologia, violència de gènere, discriminació sexual..
- Disseny de protocols per abastar l'assetjament per qualsevol raó i per actuar en casos de violència de gènere, violència vicària, diversitat sexual.
- Aplicació dels protocols dissenyats i adopció de mesures a desenvolupar per resoldre les situacions de conflicte que es produeixin al centre o fora del centre i que afectin l'alumnat.

10.4. Metodologia.

La metodologia a aplicar serà la que a continuació s'indica:

- Participació activa de tots els membres de la comunitat educativa en el procés formatiu, la redacció del protocol, l'aplicació dels protocols i la seva aportació constant en forma de propostes, iniciatives, opinions i suggeriments per enriquir tot el conjunt a desenvolupar.
- Treball individual, en petit grup i en gran grup (treball cooperatiu i per projectes).

10.5. Aspectes organitzatius.

Per a abastar totes les passes del procés, des del disseny del protocol, passant per la seva aplicació, l'organització de sessions de formació, la Comissió de Convivència, òrgan que compta amb representació de tots els sectors de la comunitat educativa, se mantindran reunions en el decurs de les quals es durà a terme:

- Nomenament de responsables de les diferents intervencions.
- Temporització de les accions a desenvolupar cada curs acadèmic.
- Gestionar el contacte amb els ponents de les formacions i xerrades a fer.

- Gestionar el programa, les dates, els llocs on es realitzaran les propostes a implementar.

10.6. Desenvolupament d'activitats.

A la PGA s'hi inclourà un Pla anual d'actuació de la Comissió de Convivència, on es detallaran de forma pormenoritzada totes les intervencions a materialitzar al llarg dels mesos del curs acadèmic.

10.7. Temporització.

A les reunions de la Comissió de Convivència s'establiran els terminis de les diferents activitats a desenvolupar i també les dates de revisió i avaluació de les intervencions dutes a terme en el marc del Pla de Convivència del centre, que anualment es concretitzarà en el Pla anual d'actuació.

10.8. Recursos.

S'hi aplicaran recursos humans i materials escaients en cada cas. Aquests recursos de diferent tipologia podran ser interns (del propi centre) o externs (de diferents entitats, associacions d'àmbit local, municipal, autonòmic) que millor s'ajustin a les necessitats plantejades.

11. Protocol en relació a la detecció, comunicació i actuacions per a l'alumnat transexual i transgènere.

11.1. Objectius

- a) Prevenir, detectar i erradicar actituds i pràctiques que suposin perjudici o que siguin discriminatòries per l'alumnat transexual i transgènere.
- b) Convertir el nostre centre en un espai de respecte lliure de tota pressió, agressió o discriminació per motius d'identitat de gènere i/o d'orientació sexual.

11.2. Procés de comunicació i mesures que cal adoptar al centre

- Comunicació per part del pare, la mare o els tutors legals

Quan un pare, una mare, un alumne o alumna o, si n'és el cas, les persones que n'exerceixen la tutoria legal comuniquin al centre una identitat de gènere que no coincideixi amb el sexe d'assignació de l'alumna o l'alumne escolaritzat o en procés d'escolarització, la direcció del centre educatiu ha de comunicar a la família l'existència d'aquest protocol i la seva activació.

El centre ha d'informar la família sobre els recursos existents en el cas que els desconegui (annex 6) i ha de coordinar-se amb els professionals que hi intervenguin, amb l'autorització de la família a través de la clàusula de protecció de dades (annex 7).

També se'ls ha d'informar que per efectuar un canvi de nom a afectes oficials s'han de dirigir al Registre Civil, d'acord amb la Llei 3/2007, de 15 de març, reguladora de la rectificació registral de la menció relativa al sexe de les persones.

- **Comunicació per part de l'alumne/a major d'edat**

En el cas que l'alumne o alumna sigui major d'edat, aquesta intervenció s'ha de fer directament amb la seva interlocució.

11.3. Detecció, comunicació i actuacions per part del centre

Quan el tutor o tutora d'un grup o qualsevol membre de l'equip docent detecti que un alumne o alumna menor d'edat del centre manifesta una identitat de gènere que no coincideix amb el seu sexe biològic o d'assignació ho ha de comunicar a la família a través d'una entrevista o entrevistes, a la qual pot assistir també l'orientador o orientadora del centre i el director o directora, o la persona de l'equip directiu en qui delegui.

Els objectius d'aquesta entrevista o entrevistes han de ser:

- Informar la família sobre els indicadors observats i contrastar aquesta informació amb la que aporta la família (annex 1).
- Donar a conèixer l'existència d'aquest Protocol i informar de les actuacions que es duran a terme des del centre.

- Informar dels recursos existents en els diferents àmbits (annex 6). A més a més, en el cas que la família ho sol·liciti, s'ha de facilitar una còpia de les observacions fetes en el centre (annex 1)
- Acordar les mesures que s'hagin d'aplicar, d'acord amb l'annex 2, valorant possibles coordinacions amb recursos externs.

En el cas que l'alumne o alumna sigui major d'edat, aquesta intervenció s'ha de fer directament amb la seva interlocució i ha de tenir com a objectiu l'assessorament i la informació sobre els recursos existents i la planificació d'actuacions que, de manera consensuada, es duguin a terme en l'àmbit del centre.

La direcció del centre, una vegada duit a terme el procediment descrit en l'apartat anterior, n'ha d'informar l'inspector de referència.

11.4. Mesures organitzatives i educatives que cal adoptar al centre

- **Nom sentit**

S'ha d'indicar a la comunitat educativa del centre que es dirigeixi a l'alumne o alumna pel nom amb el qual es vol identificar. S'ha de respectar el seu dret a emprar aquest nom en totes les activitats docents i extraescolars que es duguin a terme al centre, incloent-hi els exàmens o proves d'avaluació.

S'ha d'adequar la documentació administrativa del centre docent (llistes, butlletí informatiu de qualificacions, carnet d'estudiant, etc.) a fi de tenir en consideració el nom i el gènere amb el qual se sent identificat l'alumne o l'alumna; sense perjudici que en els documents oficials d'avaluació de l'alumne o l'alumna, i fins que legalment procedeixi, es mantenguin les dades d'identitat registrals a efectes oficials. Amb aquesta finalitat s'han de seguir les passes següents:

El pare, la mare o tutors legals de l'alumne o alumna (si és menor d'edat) han de formular la petició de canvi de nom d'acord amb el model que consta com a annex 3 o annex 4 —segons escaigui— a la direcció del centre.

En el model de sol·licitud s'hi fa constar expressament el compromís de les persones signants de notificar al centre el canvi de nom de l'alumne o alumna quan aquest sigui efectiu en el DNI.

La sol·licitud s'ha de presentar signada conjuntament pel pare i la mare o tutors legals (si ambdós tenen la pàtria potestat de l'alumne o alumna). En el cas que en la sol·licitud consti una sola signatura (la del pare o la de la mare o tutor legal), la persona signant ha d'emplenar un document de declaració de responsabilitat en què exposi per escrit els motius pels quals tramita unilateralment la petició. En aquest cas, hi ha d'adjuntar la documentació acreditativa de les raons al·legades (annex 4).

La direcció del centre ha de comprovar la documentació rebuda i n'ha de trametre un còpia a l'òrgan responsable de l'aplicació per a la Gestió Educativa de les Illes Balears (GestIB) —annex 5— perquè es facin els canvis oportuns a fi i efecte de possibilitar que el nom volgut consti en els llistats i en la documentació interna del centre, sense perjudici que el nom oficial (mentre sigui diferent del volgut) consti als documents oficials que tinguin efectes en altres instàncies externes al centre docent, especialment els que es consideren documents oficials d'avaluació (annex 9).

Una vegada tramesos els canvis al GestIB, la direcció ho ha de posar en coneixement del Departament d'Inspecció Educativa.

L'òrgan responsable del GestIB ha d'informar la direcció del centre tan aviat com el canvi de nom s'hagi fet efectiu a la base de dades.

En el moment que el nom volgut passàs a ser oficial a tots els efectes i es reflectís al DNI de l'alumne o alumna, la direcció del centre ho ha de comunicar a l'òrgan responsable del GestIB (o organisme responsable en els centres privats) i al Departament d'Inspecció Educativa.

- **Imatge i vestimenta**

S'ha de respectar la imatge física de l'alumnat trans i la lliure elecció de la seva indumentària. S'ha de garantir, en qualsevol cas, la llibertat en l'ús de la vestimenta amb la qual l'alumne o alumna, per raó del seu gènere, s'identifica.

- **Instal·lacions**

S'ha de garantir que els alumnes trans tinguin accés als banys i vestidors que els correspongui d'acord amb la seva identitat de gènere.

- **Actuacions de sensibilització i formació dirigides a la comunitat educativa**

Actuacions d'informació i sensibilització sobre diversitat afectiva sexual i de gènere dirigides a l'alumnat, amb especial atenció al reconeixement i la normalització de la realitat trans; incloent-hi activitats d'autoconeixement, coneixement mutu, empatia, estima i comunicació per afavorir la cohesió del grup.

Si es considera, realitzar actuacions formatives dirigides a l'equip directiu, a l'orientadora, als equips docents i a la persona coordinadora de la comissió de convivència relacionades amb la diversitat sexual, fent especial èmfasi en el coneixement de la realitat trans. Aquestes formacions cal que s'articulin a través del centre de professorat.

Per al desenvolupament d'aquestes actuacions el centre pot comptar amb l'assessorament dels centres de professorat (CEP), de l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar, del Servei d'Atenció a la Diversitat, del Departament d'Inspecció Educativa i d'altres institucions (Ben Amics, associació LGTBI de les Illes Balears, i altres entitats col·laboradores).

En el cas que l'assessorament el facin entitats externes a la Conselleria d'Educació i Universitat i impliqui una despesa per el nostre centre, cal tenir en compte la normativa sobre gestió econòmica.

12. Protocol d'actuació davant un cas d'assetjament per violència masclista.

El protocol a aplicar en cas que es detecti un cas d'assetjament per violència masclista serà el que a continuació es detalla:

- Comunicar la situació a l'Equip Directiu, qui derivarà el cas a la Comissió de Convivència per al seu coneixement, registre i seguiment de les actuacions que s'han de dur a terme.
- Investigació i recollida d'informació de la persona presumpta víctima de l'assetjament i de les persones del seu entorn escolar proper que puguin aportar informació per incorporar a l'expedient obert a fi i efecte d'arribar a la resolució del conflicte (entrevista a les persones que puguin ser afectades, entrevista a testimonis, recopilació de proves i evidències que puguin contribuir a aclarir la situació...).
- Interposició de denúncia, si pertoca, davant Policia Local / Guàrdia Civil / Policia Nacional, segons correspongui.
- Paral·lelament i mentre es tramita el procediment per part de les forces de seguretat competents en la matèria, apertura d'expedient al / als possible/s causants de la violència de gènere.
- Adopció de mesures cautelars per part del centre educatiu: expulsió temporal, expulsió definitiva, allunyament de la presumpta víctima...
- Resolució del cas per part de les autoritats policials i / o judicials.
- Comunicació de la resolució del cas a les parts afectades.

13. Protocol d'actuació davant un cas d'assetjament per lgtbifòbia.

Val a dir que com a passa prèvia a desenvolupar, es procurarà una formació acurada centrada en la temàtica lgtbi adreçada a tots els sectors de la comunitat educativa.

13.1. Davant de situacions d'agressió, cal tenir presents aquests principis específics:

Respecte a la persona: Actuar sempre amb el consentiment de la persona agredida, respectant la seva decisió personal. Qualsevol intervenció ha de respectar l'autonomia de la persona i oferir-li els recursos adients i suficients per garantir com conduir el seu propi procés i les decisions que prengui en qualsevol moment. Cal donar suport a les seves decisions, tot i que rebutgi els recursos i serveis oferts i decideixi usar els seus propis recursos. La persona té dret a ser informada de qualsevol actuació que es desenvolupi en el decurs del procés i en tot moment.

Evitar la revictimització secundària: Tractar que la víctima hagi d'explicar la seva versió dels fets les mínimes vegades possibles. És clau evitar reforçar l'estigmatització o els estereotips contra les persones LGTBI. Es garantirà l'intercanvi d'informació i coneixements entre els equips professionals, una derivació eficaç i una relació estreta i coordinada.

Confidencialitat: Les intervencions es faran a un espai que pugui garantir la privacitat i la intimitat de les persones ateses en la seva relació amb les persones professionals. Es vetllarà perquè la víctima no s'hagi de confrontar davant la persona agressora.

Credibilitat del relat de la persona agredida: És important no jutjar ni qüestionar el relat de la persona agredida en el moment en què sol·licita ajuda. Partirem de la premisa que el relat és cert, a no ser que hi hagi incoherències fortes que possibilitin la seva falsedat.

Proximitat, claredat i celeritat: Informar de forma clara, pròxima i comprensible sobre els drets, els serveis i els recursos disponibles i sobre

les possibles vies de resolució de la situació. Donar resposta ràpida, sempre respectant els ritmes i processos de la persona agredida.

Treball en xarxa, coordinació i cooperació: Potenciar sinèrgies entre serveis públics i entitats per treure el màxim profit dels recursos.

Posar la voluntat i el respecte de la decisió de la persona afectada al centre: Les intervencions han de procurar respectar les decisions, els temps i els processos de la persona agredida.

Gradació de la resposta i adaptació a la situació: S'ha de considerar la urgència i/o risc de la situació, així com de l'especificitat de les actuacions diferenciades respecte les agressions i les discriminacions en àmbits diversos, seguint els criteris que establirà la Comissió de Convivència i la Comissió d'Igualtat.

13.2. Circuits i procediments d'actuació

Convivèxit de la Conselleria d'Educació i Formació Professional serà el servei referent per a totes les situacions LGTBI-fòbiques que es detectin al centre, en col·laboració amb els serveis i entitats de la societat civil implicades, tant municipals com autonòmiques, que actuaran en coordinació amb la Comissió de Convivència i la Comissió d'Igualtat del CEPA Alcúdia.

Davant un cas de discriminació o d'agressió, cal desenvolupar un conjunt d'accions perquè la persona que les ha patit o les pateix pugui superar les situacions d'abús o de violència i reparar el dany i les conseqüències personals, laborals, familiars i socials que hagi tingut. Cal garantir la seguretat i proporcionar informació detallada sobre els recursos i els procediments que faciliten la resolució de la situació.

S'ha de facilitar una atenció de qualitat que situï les persones en el centre de l'atenció, per tal de potenciar les seves habilitats personals i evitar la victimització secundària, posant els mecanismes, assessoraments i eines a l'abast de la persona per tal de desenvolupar les accions, ja siguin de

denúncia (penal o administrativa), psicosocials, d'acompanyament, educatives o d'intermediació, que aportin a la persona la restauració necessària.

Es treballarà la difusió del protocol a la resta de serveis municipals susceptibles de detecció i derivació de casos.

El circuit s'estructurarà a partir de:

- La demanda de la persona.
- La delimitació de la urgència o no urgència segons criteris determinats.
- La valoració del risc i la valoració del cas. Segons el nivell de risc, pot variar l'actuació, actuant d'ofici en aquells casos d'alt risc, on la persona no vulgui o no pugui activar els recursos de seguretat necessaris.

Aquest circuit d'intervenció s'aplicarà per a qualsevol situació d'agressió o de discriminació amb motivació LGTBI-fòbica que es posi en coneixement o es detecti per part de l'alumnat del centre, del professorat del centre o de la Comissió de Convivència / Comissió d'Igualtat de centre, amb la intenció de poder actuar, com a mínim, com a acompanyament de casos i derivació a les entitats corresponents.

Davant la detecció o del coneixement d'un cas d'agressió per part d'algun dels serveis municipals o d'alguna entitat, caldrà fer una primera valoració del nivell d'urgència i risc del cas. A partir d'aleshores, s'estableixen dues vies:

- a) Si es tracta d'una situació de risc alt o d'una situació urgent, s'activaran o es derivarà a la persona als recursos d'urgència necessaris, sobretot els sanitaris en un primer moment, ja que per tal de procedir amb la denúncia pertinent és vital tenir un part mèdic de lesions que es pugui emetre el més aviat possible després dels fets. Es prioritzarà aquesta actuació. Els casos d'urgència poden

requerir altres recursos com ara els de seguretat (Policia Local, Policia Nacional) o de caire social.

- b) Una vegada realitzada aquesta primera valoració i intervenció per protegir la persona afectada i sempre d'acord amb la seva voluntat i desig, es procedirà a realitzar una primera atenció a la persona per tal de valorar el circuit a activar.

Una vegada derivada la situació als organismes corresponents, es definirà un pla de treball provisional que podrà incloure varies actuacions:

- Assessorament jurídic per denúncia penal o administrativa.
- Atenció socioeducativa.
- Gestió alternativa de conflictes (mediació), però mai en casos d'agressió.
- Suport psicosocial.
- Incoació d'expedient sancionador (aplicació de la normativa legal vigent en la matèria).
- Denúncia i incidència pública (conjuntament amb entitats en cas de derivació via entitats).

La Comissió de Convivència, conjuntament amb la Comissió d'Igualtat duran a terme reunions periòdiques per tal de fer el seguiment de cada cas i adoptar, si escau, les mesures oportunes per a la resolució positiva de cada cas.

S'emetrà un informe (s'obrirà un expedient per a cada cas) amb les intervencions realitzades, el seguiment i la resolució del cas, per procedir al tancament de l'expedient obert, actuació amb la qual es donarà per finalizat el procediment iniciat.

El protocol a aplicar davant un cas d'assetjament per lgtbifòbia es definirà d'acord amb el següent pla d'actuació:

- Notificació a la Direcció del centre de l'existència d'un possible cas d'assetjament per lgtbifòbia.
- Es procedirà a enregistrar tota la informació al respecte a un expedient que s'obrirà (fets, testimonis, autor de la notificació, evidències...).
- La Comissió de Convivència serà la responsable de recollir la màxima informació possible, de forma àgil i diligent i la posarà en coneixement de l'Equip Directiu.
- S'obrirà expedient informatiu al / als presumpte/s autor/s de l'assetjament.
- S'aplicaran mesures cautelars mentre dura la investigació dels fets potencialment constitutius d'assetjament a un / a alumne/a.
- Una vegada finalitzades les indagacions i completat l'expedient informatiu es posarà en coneixement de Convivèxit, si procedeix i s'aplicaran les mesures educatives encaminades a resoldre el conflicte.
- En cas que les circumstàncies i el resultat de les investigacions així ho aconsellin, es donarà part a les autoritats policials competents, per si existissin clars indicis de delictes.

14. Educació i seguretat viàries.

L'educació vial es planteja amb un triple objectiu:

- Fomentar la consciència sobre la importància de la seguretat viària i el benestar de tothom.
- Conscienciar quant a les greus conseqüències dels sinistres viaris.

- Aprendre sobre el comportament viari i la integració sociocomunitària.

L'educació i seguretat viàries es durà a terme, amb els alumnes del centre, integrant-la com a tema transversal de les diferents matèries curriculars, fonamentalment aquelles que integren el departament de Comunicació.

S'hi abastaran els continguts que a continuació s'indiquen, i que formen part del manual oficial d'educació viària de la Direcció General de Trànsit:

- Comportament del vianant.
- Factors de risc en la conducció.
 - Consum d'alcohol i d'altres substàncies estupefaents.
 - Velocitat.
 - Marxa lenta.
 - Distraccions i cansament.
- Sistemes passius de seguretat.
 - Cinturó de seguretat.
 - Airbag.
 - Casc de protecció.
- Senyals de trànsit
 - De prevenció.
 - Reglamentaris.
 - Transitoris.
 - Informatius.
 - Lluminosos.

15. Actuacions respecte a l'alumnat que presenta conductes contràries a les normes de convivència.

15.1. Conductes contràries a les normes de convivència

- Les faltes injustificades de puntualitat.

- Els actes de desobediència, incorrecció o desconsideració vers el professorat quan aquests no impliquin menyspreu, insult o indisciplina deliberada.
- Les actituds, les paraules o els gestos desconsiderats contra companys o contra altres membres de la comunitat educativa.
- El deteriorament de les condicions higièniques del centre.
- L'ús indegut d'aparells electrònics i de les xarxes socials.
- Distorsionar la dinàmica de les classes impedit o dificultant als companys l'exercici del dret o el compliment del deure d'estudi.
- Causar danys lleus a les instal·lacions del centre o al seu material, així com al dels membres de la comunitat educativa.

15.2. Mesures correctores de les conductes contràries a les normes de convivència

- Amonestació verbal del professor/a, del tutor/a o del cap d'estudis.
- Amonestació per escrit del professor/a, del tutor/a, del cap d'estudis quan la verbal no hagi estat suficient.
- Restituir els danys materials causats a qualsevol membre de la comunitat educativa o a les infraestructures, d'obra o econòmicament.
- Suspensió per la directora del dret d'assistència a determinades classes o al centre.

16. Actuacions respecte a l'alumnat que presenta conductes greument contràries a les normes de convivència.

16.1. Conductes greument contràries a les normes de convivència

- L'agressió física, amenaces o coaccions a qualsevol membre de la comunitat educativa.
- L'assetjament escolar i l'assetjament sexista.
- Les injúries, calumnies i ofenses a qualsevol membre de la comunitat educativa, siguin verbals, escrites o expressades per mitjans informàtics o audiovisuals.
- Els danys greus causats a locals, materials o documents del centre o a béns de qualsevol membre de la comunitat educativa, així com a la sostracció d'aquests.
- La suplantació de personalitat en actes de la vida docent i la falsificació, modificació o sostracció de documents acadèmics, tant en suport escrit com digital.
- Les actuacions perjudicials per a la salut i integritat personal dels membres de la comunitat educativa (consum de tabac, alcohol i drogues) o la incitació a consumir-ne.
- Qualsevol conducta que suposi anar en contra de la llibertat d'expressió, de participació, de reunió i del dret a l'honor, a la intimitat i a la pròpia imatge dels membres de la comunitat educativa.
- Qualsevol acte injustificat que pertorbi greument o impedeixi el normal funcionament de les activitats del centre.

- La reiteració durant el mateix curs de conductes contràries a les normes de convivència.
- L'incompliment de les sancions.

16.2. Mesures correctores de les conductes contràries a les normes de convivència:

- La directora del centre és l'òrgan competent per imposar les mesures de correcció de les conductes contràries a les normes de convivència.
- Sempre que sigui possible, s'ha d'emprar la negociació d'acords com a mesures educatives de correcció.
- Quan no sigui possible, o com a mesura complementària, es poden adoptar les següents mesures de correcció:
 - Reparació del dany causat a les instal·lacions, al material del centre o a pertinences d'altres membres de la comunitat educativa, d'obra o econòmicament.
 - Suspensió del dret d'assistència a algunes o a totes les classes durant un període comprès entre quatre i vint-i-dos dies lectius. Durant el temps que duri la suspensió, l'alumne/a haurà de realitzar els deures o treballs que se determinin per evitar la interrupció del seu procés formatiu.

16.3. Aplicació de mesures de correcció de conductes greument perjudicials per a la convivència al centre

L'aplicació de mesures de correcció de conductes greument perjudicials per a la convivència al centre poden tenir dues vies:

- La resolució per conformitat, sota la forma d'acord educatiu.

- La resolució mitjançant la incoació d'expedient disciplinari decidit per la directora.
- La incoació de l'expedient es farà en tres fases:

Primera fase

- La directora ha d'anomenar l'instructor/a de l'expedient que serà un/a professor/a del centre, quedarà exclòs el professorat que integri l'equip directiu, el professorat membre del Consell Escolar, el professorat afectat en el cas, així com els professors que imparteixin docència a l'alumne/a objecte d'expedient. Es comunicarà als pares de l'alumne/a si és menor d'edat.
- L'alumne/a i, si és el cas, els seus pares o representants legals (si l'alumne/a és menor d'edat) podran recusar l'instructor/a davant la Direcció, en el termini de dos dies lectius, quan de la seva conducta o manifestacions es pugui inferir falta d'objectivitat en la instrucció de l'expedient.
- Excepcionalment, a l'inici del procediment o en qualsevol moment de la instrucció, la Direcció, per decisió pròpia o a proposta de l'instructor/a, podrà adoptar les mesures provisionals que consideri oportunes. Les mesures provisionals podran consistir en la suspensió del dret d'assistència al centre o a determinades classes o activitats per un període que no serà superior a cinc dies. Les mesures adoptades es comunicaran a la Comissió de convivència.

Segona fase

- La instrucció de l'expedient s'haurà de resoldre en un termini màxim de deu dies lectius, des de la notificació d'inici de l'expedient.

- Instruït l'expedient es donarà audiència a l'alumne/a, i si es menor d'edat, també als seus pares o representants legals i se'ls comunicarà els fets o conductes que se li imputen i les mesures de correcció que es proposen. En el termini de dos dies es podran presentar les alegacions oportunes.

Tercera fase

- La directora, una vegada rebuda la proposta, ha de resoldre i imposar la mesura correctora que correspongui, i notificar a l'alumne, i, si és menor d'edat, també als seus pares o representants legals, la resolució del procediment en un termini màxim de 30 dies lectius.
- Contra la resolució de la Directora, s'aplicaran els apartats 3 i 4 de l'article 65, capítol III del Decret 121/2010 de 10 de desembre de 2010 de la Conselleria d'Educació i Cultura de la CAIB.

16.4. Responsabilitat penal derivada de les conductes greument perjudicials per a la convivència al centre

- La directora del centre ha de comunicar al Ministeri Fiscal i a la Conselleria d'Educació i Cultura les conductes que puguin ser constitutives de delicte o falta segons la legislació penal, sense que això suposi paralitzar les mesures correctores.
- En el cas que l'alumne/a sigui menor d'edat i de la instrucció del procediment disciplinari es dedueixi que es troba en una situació de risc d'exclusió social, la directora ha de posar aquesta circumstància en coneixement dels serveis socials municipals i, si escau, del Servei de Protecció de Menors del Consell Insular de Mallorca.

17. Normes de convivència del professorat.

17.1. En relació amb el centre

El professorat complirà les següents normes en relació amb el centre:

- Respectar a tots els membres de la comunitat educativa.
- Acatar les decisions del Consell Escolar, Claustre, CCP, Equip Directiu i autoritats educatives.
- Cooperar en el manteniment i bon ús del material i instal·lacions del Centre, informant a l'equip directiu dels desperfectes i avaries que observi.
- Col·laborar amb l'estalvi energètic (control dels llums elèctrics, bomba de calor, ordinadors...).
- Mantenir l'ordre i la disciplina dins tot el recinte escolar i en les sortides extraescolars.
- Ser puntual per entrar i sortir de classe, i en l'assistència a totes les reunions que es convoquin.
- Estar disponible a l'hora d'atenció a l'alumnat.

17.2. En relació amb l'alumnat

- Respectar l'alumnat.
- No discriminar cap alumne/a i impedir qualsevol discriminació entre ells.
- En començar el curs, informar a l'alumnat dels objectius, continguts, criteris i instruments d'avaluació i criteris de qualificació de cadascun dels mòduls que imparteixi.
- Escoltar els alumnes, contestar les seves preguntes, atendre les seves reclamacions i suggeriments i ajudar-los en el seu aprenentatge.

- Avaluar l'alumnat de forma justa i amb objectivitat, sempre respectant el que figuri a la programació didàctica del departament.
- Mostrar els exàmens, proves i treballs corregits a l'alumnat i dir-los la nota.

18. Seguiment i avaluació del Pla de Convivència.

El seguiment i l'avaluació del Pla de Convivència i de la seva aplicació i actualització es durà a terme per part dels membres de la Comissió de Convivència i serà avaluat pel Consell Escolar de centre, tal i com preveu la normativa legal vigent.

A tal efecte (revisió i avaluació) s'aplicarà la guia per a l'anàlisi del Pla de Convivència de centre, com a document institucional de centre, que ha estat elaborat pel DIE (Departament d'Inspecció Educativa) i que s'adjunta al document com a annex.

19. Pla anual d'actuació de la Comissió de Convivència.

Abans de l'inici de cada curs escolar (mes de setembre) la Comissió de Convivència elaborarà el Pla anual d'actuació (que serà consignat a la PGA corresponent). Aquest pla d'actuació, tot i que es dissenyi a principi de curs, si les circumstàncies així ho determinen, podrà ser modificat / ampliat amb propostes que es considerin adients i d'acord amb possibles ofertes d'activitats que puguin anar sorgint al llarg dels mesos de durada del curs escolar.

ANNEXOS

INFORMACIÓ CONFIDENCIAL

ANNEX 1

DESCRIPCIÓ DELS SIGNES OBSERVATS EN RELACIÓ AMB EL DESENVOLUPAMENT PERSONAL, SOCIAL I LA IDENTITAT DE GÈNERE

(Els professionals que per raó del càrrec hagin de conèixer el contingut d'aquest informe n'han de garantir la confidencialitat. Les unitats administratives en les quals es dipositi l'expedient són responsables de la seva guarda i custòdia.)

CURS ESCOLAR:

Data de l'informe:

1. DADES DE L'ALUMNE/A

Alumne/a:

Data de naixement:

Centre:

Nivell escolar:

Tutor/a:

2. SIGNES OBSERVATS

- Especialment, una marcada incongruència entre el sexe que sent o expressa i el que té assignat.
- Desig de ser de l'altre sexe, insistència que ell o ella és del sexe oposat a l'assignat o fins i tot demana que se l'anomeni per un nom que l'identifiqui amb el sexe sentit.
- Dificultat per socialitzar amb els companys, poca participació en les activitats de l'aula i aïllament social.
- Preferència persistent per exercir el rol de l'altre sexe o fantasies referents a pertànyer a l'altre sexe, per exemple, en el joc simbòlic.

- Preferència per les joguetes, jocs o activitats habitualment emprats o practicats pel sexe oposat.
- Una marcada preferència per companys de joc del sexe oposat.
- Manifestacions de disconformitat o disgust per l'anatomia sexual que li és pròpia i atribuïda i desig de posseir caràcters sexuals, tant primaris com secundaris, corresponents al sexe que sent o fa seu.
- (En nins) Tendència i preferència a disfressar-se o utilitzar vestits femenins.
- (En nins) Tendència a rebutjar les joguetes, jocs i activitats típicament masculins i a evitar jocs que impliquen o generen reaccions brusques.
- (En nines) Preferència per vestir només robes masculines i una negativa o resistència a vestir robes típicament femenines.
- (En nines) Tendència a rebutjar les joguetes, jocs i activitats típicament femenins i tendència a participar en activitats i jocs socialment atribuïdes a nins.
- Tot això va associat a un important malestar que sol generar en l'infant irritabilitat, alteració de l'estat d'ànim, aïllament, una negativa a voler anar a l'escola, deteriorament social i afecta altres àrees importants de la vida quotidiana.
- Aquesta incongruència entre el sexe que sent o expressa i el que té assignat és consistent i preval al llarg del temps, encara que és possible que, en alguns casos, aquesta tendència no se sostengui al llarg del temps, sense que s'arribi a confirmar definitivament un cas de disfòria de gènere, i el o la menor pugui tornar a adoptar el rol del sexe assignat. En joves i adolescents:
 - Incongruència entre el sexe que sent o expressa i els seus caràcters sexuals primaris o secundaris, desenvolupats o prevists en aquesta etapa evolutiva.
 - Desig fort per desprendre's dels caràcters sexuals propis, primaris o secundaris, a causa d'una marcada incongruència amb el sexe que sent o expressa, així com un desig d'impedir el desenvolupament dels caràcters sexuals secundaris propis de la seva edat cronològica, si aquests encara no s'han desenvolupat.
 - Desig fort de posseir els caràcters sexuals, tant primaris com secundaris, corresponents al sexe que sent com a propi, encara que aquesta tendència no sigui objectiva en tots els casos.

- Desig marcat i persistent de ser de l'altre sexe i de rebre un tracte com a tal.
- Forta convicció que té els sentiments i les reaccions típiques d'un sexe diferent a l'assignat al moment de néixer.
- Aquesta incongruència entre el sexe que sent o expressa i el que té assignat ha estat consistent, prevalent i sostinguda al llarg del temps, durant un mínim de sis mesos.

Observacions:

3. ACTUACIONS

Respecte de la família, s'ha de convocar una reunió amb els tutors legals per:

a) Informar-la de les observacions fetes i donar-los a conèixer el Protocol.

b) Informar-la dels recursos existents, recollits a l'annex 6.

c) Acordar les mesures que es duran a terme (annex 2).

Respecte del centre, s'han d'adoptar les mesures de sensibilització, assessorament i formació dirigides a la comunitat educativa que es vulguin dur a terme. Per això, s'han de:

a) Tenir en compte les aportacions dels equips docents, dels òrgans de coordinació docent i, sobretot, de la comissió de convivència.

b) Acordar aquestes mesures al claustre.

4. LLOC, DATA I SIGNATURA

_____, ____ de _____ de 201____

Nom i llinatges del tutor/a del centre:
l'orientador/a:

Nom i llinatges de

[rúbrica]

[rúbrica]

ANNEX 2

ACORDS PRESOS AMB LA FAMÍLIA

- Canvi de nom (annex 3 o 4): adequar la documentació administrativa del centre docent, sense perjudici que als documents oficials d'avaluació de l'alumne o l'alumna, i fins que legalment procedeixi, es mantenguin les dades d'identitat registrals a efectes oficials.

S'ha informat que per efectuar un canvi de nom a efectes oficials s'han d'adreçar al Registre Civil d'acord amb la Llei 3/2007, de 15 de març, reguladora de la rectificació registral de la menció relativa al sexe de les persones.

- Llibertat en l'ús de la vestimenta amb la qual l'alumne o l'alumna, per raó del seu gènere, s'identifica.
- Accés als banys i vestidors que li corresponguin d'acord amb la seva identitat de gènere.

Altres mesures acordades:
.....
.....
.....
.....
.....

Nom i llinatges dels tutors legals:
l'orientador/a:

Nom i llinatges de

[rúbriques]

[rúbriques]

ANNEX 3

SOL·LICITUD DE CANVI DE NOM AL SISTEMA EDUCATIU DE LES ILLES BALEARS AMB MOTIU D'UN CANVI EN LA IDENTITAT DE GÈNERE

Nom i llinatges (mare, pare o tutor/a legal 1):

Nom i llinatges (mare, pare o tutor/a legal 2):

DNI (mare, pare o tutor/a legal 1):

DNI (mare, pare o tutor/a legal 2):

SOL·LICIT/SOL·LICITAM

Que es canviï el nom del meu fill / de la meva filla en tota la documentació interna del centre d'acord amb el que figura com a nom volgut en el punt 2 d'aquest document, a l'espera que es canviï el nom de manera oficial en el document nacional d'identitat. Així mateix, em compromet / ens comprometem a notificar al centre qualsevol canvi en aquesta situació, així com a informar del canvi de nom quan aquest s'hagi formalitzat en el DNI.

DADES DE L'ALUMNE/A

Nom oficial¹ de l'alumne/a, que apareix en el DNI en el moment de la petició:

Nom volgut de l'alumne/a:

Sexe sentit per part de l'alumne/a:

Centre on està escolaritzat:

Curs en què està escolaritzat:

Lloc i data:

[rúbrica de la mare, pare o tutor/a legal 1] [rúbrica de la mare, pare o tutor/a legal 2]

[registre d'entrada i segell del centre]

_____director/a
del centre docent

SOL.LICIT:

El canvi de nom en l'àmbit intern del centre
-----,-----d-----de 20

[rúbrica]

En cas que l'alumne/a no disposi de DNI s'ha de fer constar el nom amb el qual apareix identificat/da a l'oficina de registre corresponent.

ANNEX 4

DECLARACIÓ JURADA EN EL CAS DE CONSTAR NOMÉS LA SIGNATURA D'UN DELS TUTOR LEGALS A L'IMPRÈS DE SOL·LICITUD (CURS ESCOLAR 20...-20...)

_, pare, mare o tutor/a legal de
l'alumna/e

SOL·LICIT:

Que es formalitzi el canvi de nom en els documents interns de centre del meu fill/la meva filla sense fer constar la signatura de l'altre progenitor/a o tutor/a legal. Els motius d'aquesta omisió són els que expòs a continuació:

EM COMPROMET, d'acord amb els articles 154 i 156 del Codi civil, a informar el progenitor/a o tutor/a legal absent de les decisions adoptades en l'àmbit acadèmic.

I perquè així consti, als efectes oportuns sign aquest document.

_____, ____ d _____
de 20
La mare, el pare, o el tutor/la tutora legal
[rúbrica]

ANNEX 5

SOL·LICITUD DEL DIRECTOR/A DE CANVI DE NOM

_____, director/a del centre docent

FAIG CONSTAR:

Que el nom de l'alumne/a és el nom amb el qual s'identifica,
per la qual cosa,

SOL·LICIT:

El canvi de nom en l'àmbit intern del centre. A aquest efecte
us tramet, adjunta, la demanda feta per la família de
l'alumne/a.

_____, ____ d _____ de 2016

[rúbrica]

ANNEX 6

RECURSOS EXISTENTS

- Equip interdisciplinari d'atenció a la transsexualitat. Conselleria de Salut. Tel. nins i adolescents: 871 58 80 81. Tel. adults: 871 20 62 48
- Servei d'Atenció Integral a persones LGTBI i a les seves famílies (SAI), depenent del Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat sexual i de Gènere. Conselleria de Presidència. Adreça: serveilgtbi@dgccg.caib.es, tel: 971 17 71 62
- Associació de Lesbianes, Gais, Trans, Bisexuals i Intersexuals de les Illes Balears Ben Amics (benamics@benamics.com, tel. 608 366 869).
- Chrysallis, Associació de Famílies de Menors Transexuals (web: www.chrysallis.org.es, a/e: baleares@chrysallis.org.es, tel.: 667 504 696 / 666 724 4337

ALTRES RECURSOS PER AL SUPORT DOCENT

PLATERO MÉNDEZ, RAQUEL (LUCAS). *Trans*exualidades. Acompañamiento, factores de salud y recursos educativos*. Edicions Bellaterra.

Abrazar la diversidad. Propuestas para una educación libre de acoso homofóbico y transfóbico:
http://www.inmujer.gob.es/actualidad/NovedadesNuevas/docs/2015/Abrazar_la_diversidad.pdf

GÓMEZ, EMILIO i PLATERO, RAQUEL. *Herramientas para combatir el bullying homofóbico*

ANNEX 7

CLÀUSULA DE PROTECCIÓ DE DADES

Nom:		Llinatges:	
Data de naixement:		Edat:	
Domicili:			
Localitat:		Codi postal:	
Telèfon fix:		Telèfon mòbil:	

D'acord amb la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, les vostres dades personals i del vostre fill o filla s'incorporaran i es tractaran al Registre d'Atenció Primerenca, Desenvolupament i Salut Mental a Menors amb la finalitat de proporcionar-li accés als seus programes.

Per coordinar l'atenció multidisciplinària i agilitzar les actuacions com a part del programa és necessària la vostra autorització per cedir les dades personals i de salut del vostre fill o filla (limitant la informació a aquella estrictament necessària en cada cas) als organismes del Servei de Salut de les Illes Balears dependents de la Conselleria de Salut, als organismes dependents de la Conselleria d'Educació i Universitat i als diferents equips dels serveis socials dependents tant de la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació com de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials, del Consell Insular de Menorca, del Consell Insular d'Eivissa i del Consell

Insular de Formentera, segons correspongui. Així mateix, us inform que qualsevol professional que intervengui en qualsevol fase del tractament de dades està obligat a guardar-ne secret professional.

Els responsables dels fitxers als quals s'incorporen les dades de caràcter personal són la Conselleria d'Educació i Universitat, la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació i el Servei de Salut de les Illes Balears.

Podeu exercir el vostre dret d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició davant qualsevol de les unitats d'atenció al ciutadà dels responsables dels fitxers.

En firmar aquest document, autoritzau les cessions descrites més amunt.

El titular de la pàtria potestat (pare, mare o tutor/a) o representant legal:

Nom i llinatges:

Número del document d'identitat:

Així mateix, com a representant legal, manifest sota la meva responsabilitat que en la data d'aquesta autorització no existeix cap circumstància que pugui afectar la validesa de la representació legal de la persona interessada. Igualment, en el cas que l'autorització la faci un dels progenitors del menor, manifest que actuo en l'exercici ordinari de la pàtria potestat, sempre amb el coneixement i consentiment de l'altre progenitor, d'acord amb l'article 156 del Codi civil.

_____ , _____ d _____ de
20____

[rúbrica]

ANNEX 8

GLOSSARI

Disfòria de gènere. Es refereix a l'ansietat, fins i tot angoixa, associada al conflicte entre la identitat de gènere que es té i el sexe morfològic, ansietat agreujada per la percepció social del gènere d'una persona en funció del sexe registral que es reflecteix en la documentació i en la vida diària, i que pot dur aquestes persones transsexuals, sobretot víctimes d'actes transfòbics, al suïcidi. En la infància i l'adolescència primerenca, en no poder diagnosticar, actualment, de transsexualitat, s'empra el terme disfòria de gènere. No totes les persones transsexuals pateixen disfòria de gènere.

Persona transsexual. Persona amb sexe morfològic, sexe fisiològic o d'assignació masculí o femení, però que té identitat de gènere i s'identifica de forma estable i permanent amb el gènere contrari al d'assignació. Una persona transsexual pot ser heterosexual, homosexual o bisexual.

Expressió de gènere. És la manera que tenen les persones de comunicar el propi gènere als altres amb la vestimenta i el comportament. Cada persona pot entendre i expressar el seu gènere de forma diferent, sortint del binarisme home/dona o masculí/femení.

Gènere. El gènere es refereix als conceptes socials en relació amb les funcions, els comportaments, les activitats i els atributs que cada

societat considera apropiats per als homes i les dones. Les diferents funcions i comportaments poden generar desigualtats de gènere, és a dir, diferències entre els homes i les dones que afavoreixen sistemàticament un dels dos grups. Al seu torn, aquestes desigualtats poden crear iniquitats entre els homes i les dones pel que fa tant al seu estat de salut com al seu accés a l'atenció sanitària.

Identitat de gènere. Fa referència al conjunt de regles i convencions establertes per la societat que defineixen les pautes de comportament que han de seguir les persones d'un o un altre sexe (rol sexual social). També hi ha persones la identitat de gènere de les quals és una barreja de tots dos o cap. De vegades la identitat de gènere no coincideix amb el sexe biològic assignat en néixer. En unes altres paraules, és el sentiment intern de cada persona de pertinença a un sexe determinat. La identitat de gènere és el reconeixement que una persona fa sobre el seu jo o del seu si mateix com a home o com a dona (reconeixement basat en la interacció de les característiques, valors i creences que una cultura específica ha establert com apropiades per a un o un altre sexe) i la significació personal que cada home o dona elabora sobre aquestes significacions a partir de la pròpia història de vida.

Intersexualitat. Les persones intersexuals són aquelles que neixen amb alguna classe d'ambigüitat genital. Moltes de vegades es tracta simplement que l'aparença dels genitals no respon a l'estàndard del que es considera "normal". En canvi, la persona transsexual és la que té una morfologia corporal (no només genital) que no coincideix amb la identitat de gènere sentida com a home o com a dona.

Orientació sexual. Es tracta de cap a quina persona es dirigeix el desig. L'objecte del desig és variable i la forma en què s'orienta és el que defineix l'orientació sexual. És la direcció que pren la necessitat de satisfacció sexual, ja sigui a través de gestos o d'anhels. Generalment es presenta en la mateixa direcció que la

necessitat de vinculació afectiva. Hi ha tres orientacions del desig (sexuals): homosexual, bisexual i heterosexual. En unes altres paraules, és la facultat de sentir desig, afecte o atracció física o afectiva per una persona —amb independència de dur a terme o no pràctiques sexuals amb aquesta— de sexe diferent (orientació sexual heterosexual), del mateix sexe (orientació sexual homosexual) o amb independència del seu sexe (orientació sexual bisexual).

Sexe. Realitat complexa, integrada per factors cromosòmics, gonadals (sexes morfològic) i hormonal. Es diferencia del sentiment intern de pertinença a un sexe determinat (identitat de gènere), així com de la percepció social del sexe d'una persona en funció dels rols o comportaments d'aquesta en relació amb els altres (gènere), conceptes tots ells independents de l'orientació sexual o orientació del desig. El sexe registral correspon al sexe inscrit al Registre Civil, que es basa, per mera apreciació visual dels genitals, en el sexe morfològic.

Sexe biològic. Resultat de la integració dels diferents nivells de sexuació (genètic, gonadal, hormonal, etc.) i dóna lloc a dues categories: nin i nina, home i dona, i s'assigna en el moment del naixement.

Transfòbia. És la por, odi o rebuig cap a les persones transsexuals. Es manifesta de moltes maneres: estigmatització (etiquetatge social basat en prejudicis i estereotips), discriminació (acomiadaments encoberts, no promoció en el lloc de treball, depreciació del valor social de les persones transsexuals, les seves parelles i famílies, etc.), aïllament (rebuig afectiu per familiars i amistats, companys i companyes de feina, etc.), desigualtat jurídica, violència (agressions verbals i físiques), etc.

Transgènere. Persona que s'identifica amb el gènere oposat i duu a terme una transició social cap a una aparença del sexe contrari. Normalment no recorren a una intervenció quirúrgica.

Transsexualitat. Definida per la Llei 3/2007 com “l'existència de dissonància entre el sexe morfològic o gènere fisiològic inicialment inscrit i la identitat de gènere sentida pel sol·licitant o sexe psicosocial, així com l'estabilitat i persistència d'aquesta dissonància”.

Altres definicions parlen d'una conseqüència d'aquesta dissonància: el desig de viure i ser acceptat com un membre del sexe oposat, generalment acompanyat pel desig de modificar mitjançant mètodes hormonals o quirúrgics el propi cos per fer-lo tan congruent com sigui possible amb el sexe sentit com a propi.

Transvestisme. És el fet extern de vestir roba del sexe oposat, el qual pot ser un tipus de fetitxisme o fins i tot una expressió artística (transformisme). És independent de la identitat de gènere i de l'orientació sexual, que són fets interns, consubstancials a la persona.

Rectificació registral del sexe legal. Permet el canvi de la menció de sexe en els documents oficials a partir dels 18 anys, incloent-hi el Registre Civil i el DNI, sempre que es compleixin els requisits exposats en la Llei 3/2007. En el cas de menors transsexuals s'ha aconseguit el canvi de nom a l'Estat en pocs casos, però sempre amb el consentiment de pares, mares o tutors legals.

La Llei 3/2007, de 15 de març, reguladora de la rectificació registral de la menció relativa al sexe de les persones. Estableix que en els supòsits de transsexualitat la modificació de les mencions de sexe (sexe registral) i nom en la inscripció de naixement, es faci a través d'un expedient governatiu del Registre Civil —que no té natura administrativa—, amb intervenció del Ministeri Fiscal i resolució judicial.

ANNEX 9

GUIA PER A L'ANÀLISI DEL PLA DE CONVIVÈNCIA (PCONV)

A. Quant a aspectes procedimentals

1. Ha estat elaborat per la comissió de convivència	SÍ	NO
2. Ha estat elaborat d'acord amb les directrius del consell escolar del centre i les propostes del claustre de professors i les associacions de mares i pares d'alumnes, tenint en compte les característiques de l'entorn escolar i les necessitats educatives dels alumnes	SÍ	NO
3. Ha estat aprovat pel Consell Escolar del Centre.	SÍ	NO
4. És revisat per la comissió de convivència	SÍ	NO
5. És avaluat pel consell escolar	SÍ	NO
6. Ha estat revisat, com a mínim, en els últims cinc anys	SÍ	NO

B. Quant a contingut

Valorau si el PCONV inclou cada un dels apartats que figuren en els quadres i en quin grau s'hi troben reflectits segons l'escala següent:

1. No consta
2. Consta però és poc clar
3. Consta i està formulat de manera clara i concreta
4. Consta i està formulat de manera clara, concreta i coherent amb les línies establertes en el PEC

	PÀGINES ¹			
1. La descripció de les característiques del centre i de l'entorn que siguin rellevants per a l'elaboració del pla de convivència	1	2	3	4
2. L'estudi i valoració de la convivència al centre, amb la identificació i anàlisi dels aspectes que afavoreixen o dificulten la convivència	1	2	3	4
3. L'estudi i valoració del tractament de la igualtat entre	1	2	3	4

¹Indicau en quines pàgines del document es troba cada un dels apartats, especialment aquells que valorau amb 3 o 4

ambdós sexes i situacions de violència per qüestió de gènere				
4. Estudi i valoració del tractament de la diversitat sexual i de gènere i situacions d'assetjament i violència per qüestió de diversitat sexual i de gènere.	1	2	3	4
5. Les respostes que el centre dóna a les situacions de conflicte. Grau d'implicació i participació dels professors, dels alumnes i de les famílies en la resolució dels conflictes	1	2	3	4
6. La relació amb els serveis socials, sanitaris o d'altre tipus i recursos de l'entorn i de la comunitat	1	2	3	4
7. Els objectius per aconseguir la integració efectiva de tots els membres de la comunitat educativa	1	2	3	4
8. La promoció de la participació dels alumnes i de les famílies	1	2	3	4
9. Les accions per impulsar les relacions positives entre els membres de la comunitat educativa	1	2	3	4
10. Les accions encaminades a prevenir els conflictes i, si se'n produeixen, facilitar-ne la gestió positiva	1	2	3	4
11. Les actuacions per prevenir la violència per raó de gènere i l'assetjament sexual	1	2	3	4
12. Les actuacions per prevenir la violència i l'assetjament per raó de diversitat sexual	1	2	3	4
13. Les propostes de formació per a tota la comunitat educativa, adreçades a la prevenció i la gestió positiva dels conflictes i dels diversos tipus s'assetjament	1	2	3	4
14. Les accions previstes per a la consecució dels objectius proposats: persones responsables d'aquestes accions, línies d'actuació i metodologia, aspectes organitzatius, desenvolupament d'activitats, temporització, mitjans, materials, etc.	1	2	3	4
15. Els procediments específics d'actuació per prevenir i gestionar conflictes, amb esment especial als processos de mediació escolar i de negociació d'acords educatius i pràctiques restauratives	1	2	3	4
16. El Pla d'Igualtat i Coeducació	1	2	3	4
17. Les mesures adoptades en el centre en relació amb la detecció, comunicació i actuacions per a alumnat trans	1	2	3	4
18. Les mesures de prevenció, detecció i intervenció davant possibles casos de discriminació, assetjament escolar, violència de gènere i/o maltractament infantil per identitat de gènere o diversitat sexual	1	2	3	4
19. El protocol d'actuació davant un possible assetjament escolar	1	2	3	4

20. El protocol d'actuació davant un cas d'assetjament per violència masclista	1	2	3	4	
21. El Protocol d'actuació davant un cas d'assetjament per lgtbifòbia	1	2	3	4	
22. L'Educació i Seguretat viàries	1	2	3	4	
23. El seguiment i l'avaluació del Pla de Convivència	1	2	3	4	

OBSERVACIONS: